

Domače branje

MIŠKO KRANJEC: OTROCI, ČIGAVI STE?

predmet: slovenščina
šol. leto 2011/2012

Dob, maj 2012

2. Povejte, ali dejanja očeta Jelševca, o katerih ste brali v odlomku iz istoimenske knjige pisatelja Miška Kranjca, izražajo pravo očetovsko ljubezen. Svoj odgovor utemeljite.

Dejanja Jelševca ne izražajo pravo očetovsko ljubezen, ker se iz besedila lahko razbere, da oče za otroke tisti večer skrbi samo zato, da bi drugim ljudem pokazal, da tudi on skrbi zanje, morda tudi več ter bolje kot njihova mati. V ta namen, jih je peljal v gostilno na pečenko, kar se jim v življenju še ni zgodilo. Nato pa jih je tam glasno spraševal stvari, ki so bile brez pomena.

3. V zvezek izpišite besede, besedne zveze ali povedi, s katerimi je pisatelj predstavil očeta in otroke.

Besede, besedne zveze in povedi, s katerimi je predstavljen oče:

- Postal je razkošne volje, a tudi poln samozavesti.
- Oče pa je ves zasijal.
- A Jelševc je postal velikodušen, tokrat do svojih otrok.

Besede, besedne zveze in povedi, s katerimi so predstavljeni otroci:

- Otroci so bili zadovoljeni, in ko je Metka odvrnila svoj »smo«, so vsi zapeli v zboru:
»Smo, oče.«
- Bili so revni in pri revnih je povsod tako.
- »In kako so ostriženi.«

4. Besedam, besednim zvezam ali povedim, s katerimi je pisatelj označil očeta (otroke), poiščite protipomenske besede, besedne zveze ali povedi in ga (jih) na novo označite.

Oče: razkošne volje → slabe volje

poln samozavesti → zelo sramežljiv

ves zasijal → čisto zbledel

velikodušen → sebičen

otroci: zadovoljeni → nezadovoljeni

revni → bogati

ostriženi → ne ostriženi

5. Kakšna podoba je nastala?

6. Ob natančnem opazovanju dialoga med očetom in otroki boste ugotovili, da slednji malo govorijo. Kaj izvemo o njihovem odnosu?

_Iz tega razberemo, da se otroci ne družijo veliko s svojim očetom in mu zato ne zaupajo. Zelo so sramežljivi in občutek je da se med seboj sploh ne poznajo in so si skoraj tujci. Otroci so zelo zaprti in malo govorijo, ker pogovora z očetom niso vajeni.

7. Določite čas dogajanja. Gre po vašem mnenju za obdobje pred 2. svetovno vojno, po njej ali v bližnji preteklosti?

_Misliva, da se je to dogajalo po 2. svetovni vojni saj si je Jelševc lahko privoščil obilno večerjo z svojimi otroci. Videti je bilo, da je le lahko dal kakšen dinar za svoje otroke in ni bil popolnoma brez denarja, kot je bilo po navadi običajno v vojnah.

8. Proti koncu odlomka se v dogajanje vključi še mesec, ki prav tako kot Jelševc trdi, da so otroci njegovi. Razmislite in povejte, čigavi so pravzaprav Jelševčevi otroci in čigavi nasploh.

_Sorodno pripadajo Jelšavcu, katerega otroci ne ljubijo tako kot meseca. Priznajo, da je Jelševc njihov pravi oče, vendar si za očeta, ki bi se mogel obnašati kot oče in otroke imeti rad vzamejo

meseca. Misli, da otroci ne pripadajo nobenemu saj mislim, da jim noben ne daje starševske toplote in ljubezni ter ustrezno skrbi za njih. Otrokom po mojem mnenju noben ne daje tako močne ljubezni, kot bi jim morali dati zato ne moremo reči, da sploh komu pripadajo.

9. Pogovorite se tudi o smiselnosti takšnih vprašanj.

Vprašanja, ki so bila v tistem večeru velikokrat zastavljena se mi zdijo nesmiselna. Saj se otroci niso želeli odgovarjati na njih, ker se jim je zdelo krivično za njihovo mamo. Oče pa jih je zastavljal le zato, da bi ljudje, ki so bili v gostilni vedeli, da tudi Jelševc skrbi za otroke in ne samo mama ter babica. Otroci se ob vprašanjih niso počutili zadovoljno, kot oče ki jih je s ponosom zastavljal. Niso se počutili ljubljeni in malo kdaj so čutili toplino.

Tudi dandanes so po najinem mnenju ta vprašanja velikokrat nesmiselna. Saj so se ljudje v svojih družinah počutilo bolj ljubljeni in dobrodošle. (Vendar ne v vseh družinah enako.) Otroci v zgodbi pa so se počutili odrinjene in so se zato zapirali vase ter preučevali svoja čustva in se spraševali komu po ljubezni sploh pripadajo.

10. Nadaljevanje zgodbe podajte tako, da bo Metka o dogodkih minulega večera pripovedovala različnim osebam (mami, prijateljici/am, učiteljici, kateheti)

_ Naslednji dan, po večeru v gostilni, Metka ni in ni mogla biti tiho in je zato po tiho začela pogovor o prejšnjem večeru pri očetu. Pocukala je mati za revno, raztrgano krilo in jo nežno pogledala. Mama se je obrnila in pogledala Metko. Prijela jo je za roko in jo vprašala kaj želi. Nekaj je zamrmrala a mama je ni slišala zato je ponovila, tokrat odločneje in glasneje. Rekla je da so včeraj z očetom obiskali gostilno, kjer so jedli pečenko. Mamo jo je začudeno pogledala, jo prijela v naročje in se usedla na sod, ki je bil pol vode za umivanje in kuhanje. Mama jo je vprašala kako so se imeli in ali so se najedli. Metka je začela pripovedovati, kako so bili vsi zadovoljni dokler oče ni začel govoriti. Pripovedovala je kako se je bahal pred vsemi v gostilni, da bolj skrbi za njih kot ona, ker jih je peljal v gostilno in jih spraševal razna vprašanja o tem kaj delajo pri njej in sploh kako skrbi za njih. Govorila je kot navita o tem kako se je na koncu še napil in so zato morali sami odločno odstopiti od mize in se odpraviti domov, vendar ne sami saj jim je zadaj sledil oče, ki jih je nenehno spraševal čigavi so. Med hojo domov je oče večkrat še padel v grape in takrat je prišel mesec, ki jih je rešil pred pijanim očetom. Metka je z žalostnim pogledom pogledala mati, ki je bila videti jezna saj je bil njen pogled oster in močan, obrvi močno našiljene, usta pa ravna. Nato je mati vstala in stopila k babici in ji vse natančno razložila. Skupaj sta se odločili da se bosta z očetom pogovorili o obnašanju pred otroki in v gostilni, ter o spoštovanju njunega dela.

11. Zamislite si, da bi Revščina lahko govorila. Predvidite njen komentar in ga zapišite v obliki samogovora.

Veliko me je danes na tem svetu in še se širim povsod kjer je možno. V svoje naročje vzamem čisto vsakega, ki mi pride pod roko in ga porinem globoko v svoje srce. Le redkim uspe uiti, iz močno zaklenjenih vrat. Čeprav se iz dneva v dan polnim in širim upam, da me nekega dne ne bo več. Saj so ljudje dobri in mi nočejo žalega ter sama vem, da njim delam veliko škodo v njihovem življenju. Zato se moram ustaviti in izginiti iz tega sveta. Naj se v človekovih očeh napolni sreča in ljubezen in ne tema in žalost, katera me spremlja vsak dan.

12. Nekaj podatkov o pisatelju, Mišku Kranjcu.

Miško Kranjec, je bil slovenski pisatelj, novinar in politik. Rodil se je 15. septembra leta 1908, v Veliki Polani pri Lendavi. Z materjo Mario Pucko in očetom Mihaelom Krajncem, je živel v revni, kmečko-delavski družini.

Po končani osnovni šoli v domačem kraju, je obiskoval gimnazijo v Ljubljani. Že kot gimnazijec je začel pisati in je tako že pri 17. letih objavil svojo prvo črtico. Leta 1930, po

končani maturi se je odločil za študij slavistike, a ga je kmalu opustil, saj se je posvetil pisateljevanju in novinarstvu, kasneje pa tudi politiki.

Med drugo svetovno vojno je bil eden izmed organizatorjev odpora proti okupatorju v Prekmurju, kasneje pa je odšel med partizane. Po vojni je postal poslanec, poleg pisanja se ukvarjal tudi z novinarstvom in založništvom, saj je bil direktor Cankarjeve založbe, Ljubljanskega dnevnika in Slovenskega knjižnega zavoda, delal pa je tudi v uredništvu Ljudske pravice. Zelo pri srcu pa mu je bila tudi Prešernova družba, katere urednik je bil dolga leta.

Miško Kranjec je ustvarjal v obdobju socialni realizem. Pisal je črtice, socialne povesti, novele in romane s prekmursko kmetško tematiko, vsega skupaj preko 50 del. Svoje prve novele je zbral v zbirki Sreča na vasi (leta 1933). Njegova znana dela so:

- *Kapitanovi*
- *Pod zvezd*
- *Svetlikanje jutra*
- *Povest o dobrih ljudeh*
- in najbolj znan avtobiografski roman *Strici so mi povedali*, ki ga je napisal leta 1974.

Po nekaterih izmed njegovih del pa so posneti tudi filmi, kot recimo; *Let mrtve ptice*, *Strici so mi povedali*, *povest o dobrih ljudeh*, *Življenje v močvirju*, in druge. Za njegovo pisanje je značilna čustvena navezanost na Prekmursko pokrajino, opevanje značilnosti prekmurske pokrajine ter živo prikazovanje dogodkov in ljudi..

Jesen svojega življenja je preživel v kraju Senožeti pri Ljubljani. Pisatelj je umrl 8.junija 1983 v Ljubljani, pokopan pa je v vasi Velika Polana. V zahvalo za zasluge, ki jih je naredil za domačo vas, in celotno Slovenijo, so po njem imenovali osnovno šolo v Ljubljani, pred njo pa so postavili njegov doprsni kip.